

ลักษณะโครงสร้างเนื้อหาของละครวิทยุคณะ "เกศทิพย์"

นับตั้งแต่กิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย มีรายการบันเทิงที่เรียกว่า ละครวิทยุ มาเป็นเวลากว่า 60 ปีมาแล้ว ในยุคปัจจุบัน ละครวิทยุก็ยังคงเป็นธุรกิจที่สำคัญของสถานีวิทยุกระจายเสียงบางสถานี ที่ยังคงมีนโยบายอนุรักษ์รายการบันเทิงประเภทนี้ไว้ เพื่อเอาใจกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยเป็นจำนวนมาก ละครวิทยุในปัจจุบันที่ยังคงดำเนินกิจการผลิตละคร เพื่อนำเสนอมีหลายคณะ เช่น คณะเกศทิพย์, นิลกานนท์, อัสชาวดี, สยาม 81, 213, เสียงใสการละคร เป็นต้น จากการสำรวจของหนังสือพิมพ์คู่แข่งรายสัปดาห์ ฉบับที่ 122 วันที่ 10-16 พฤษภาคม 2536 ได้สำรวจพฤติกรรมการรับฟังละครวิทยุของแม่บ้าน กับความนิยมชมชอบในผลงานของผู้ผลิตละครวิทยุ ทั้งที่เป็นคณะที่ยังคงมีผลงานเป็นที่แพร่หลาย และคณะที่เลิกการผลิตไปแล้ว พบว่า คณะละครที่ขบฟังมากที่สุด เพราะเป็นคณะที่มีความสามารถในการแสดงได้ถึงอารมณ์ของผู้ฟัง ก็คือละครวิทยุคณะ "เกศทิพย์"

คณะ "เกศทิพย์" เป็นองค์กรที่ดำเนินกิจการผลิตละครวิทยุ โดยใช้ชื่อขององค์กรในทางธุรกิจว่า บริษัท หองบินทิกเสียงรุ่งสยาม จำกัด โดย คุณกัลยา ทินพงษ์ เป็นเจ้าของและผู้จัดการ ทำหน้าที่บริหารองค์กรทั้งทางด้านธุรกิจ และการผลิตละครวิทยุ

จุดเริ่มต้นในการเข้าสู่วงการละครวิทยุของ คุณกัลยา ทินพงษ์ เริ่มจากการมีโอกาสได้รับการว่าจ้างจากสำนักข่าวสารออเมริกัน เมื่อครั้งที่คุณกัลยาได้ร่วมงานกับคุณ สุภัทร สวัสดิรักษ์ ที่นิวยอร์กสกลไทย โดยได้รับมอบหมายให้ผลิตละครที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ ในปี พ.ศ. 2513 หลังจากประสบการณ์ของการจัดละครในครั้งนั้น จึงเป็นแรงบันดาลใจให้จัดตั้งคณะละครวิทยุเป็นของตนเองขึ้น โดยใช้ชื่อคณะ "เกศทิพย์" นับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2536) คณะเกศทิพย์ ก็ผลิตละครวิทยุ เผยแพร่สู่มวลชนอย่างต่อเนื่อง และได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังละครวิทยุตลอดมา โดยวัดจากผู้สนับสนุนรายการ ที่ยังคงออกค่าใช้จ่ายเป็นค่าโฆษณาเพื่อสนับสนุนรายการ มาโดยตลอด เนื่องจากสามารถโฆษณาขายสินค้าสู่กลุ่มผู้ฟังละครวิทยุได้ เช่น สินค้าผ้าของ ห้างเอียะลั้ง-เอียะอัน สินค้ายา ของบริษัท โอสดสภา เด็กเฮงหู เป็นต้น โดยแนว

ทางการผลิตละครวิทยุของคณะเกศทิพย์ มักจะผลิตละครวิทยุในแนวละครชีวิตรัก ซึ่งถนัดมากกว่าแนวอื่น ๆ โดยการสรรหาบทประพันธ์ ในการผลิต มาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1. เรื่องที่ซื้อลิขสิทธิ์มาจากบทประพันธ์ ที่ได้มีการตีพิมพ์ เผยแพร่เป็นนวนิยายที่มีชื่อเสียงมาแล้วทั้งตัวเรื่องและผู้ประพันธ์ ทั้งที่ยังเป็นหนังสือนวนิยาย และที่มีการนำบทประพันธ์นั้นมาสร้างทางสื่ออื่น ๆ เช่น ภาพยนต์ หรือละครโทรทัศน์ และได้นำมาจัดทำเป็นละครวิทยุ นำเสนอควบคู่กันไป (BOTH MEDIA) เพื่อให้เป็นที่สนับสนุนในด้านความนิยมซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีผู้สนใจติดตามรับสื่ออื่น ๆ ดังกล่าวนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะเมื่อฟังเรื่องราวจากละครวิทยุแล้ว หากผู้ฟังมีความสนุกสนานประทับใจ ก็ย่อมต้องการรับรู้เรื่องราวที่น่าเสนอได้ทั้งภาพและเสียงไปด้วย ตัวอย่างในการผลิตดังกล่าวนี้ เช่น ละครวิทยุเรื่อง อีเปรี้ยวตลาดแตก, คนละโลก ซึ่งนำเสนอเป็นละครโทรทัศน์ ในปี พ.ศ. 2536 คณะเกศทิพย์ก็ได้มีการนำเสนอเป็นละครวิทยุ ในระยะเวลาเดียวกัน เป็นต้น

อนึ่ง คำโครงเรื่องในประเภทที่ 1 นี้ เป็นคำโครงเรื่องที่เรียกว่า ADAPTION คือต้องมีการปรับแต่ง เพื่อให้เหมาะสมสำหรับการผลิตเป็นละครวิทยุ โดยเฉพาะทางด้านบท ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ผู้ผลิตละครวิทยุมักมีวิธีการ เพิ่มอรรถรสให้ถูกกับรสนิยมของกลุ่มผู้ฟังละครวิทยุ เช่น การปรับเปลี่ยนบทเจรจา การเพิ่มบทบรรยายรายละเอียด ที่ขยายความมากขึ้น หรือในบางเรื่อง ผู้เขียนบทละครวิทยุ ก็เสริมปมรองเข้าไปเพิ่มความสนุกสนาน อันเป็นประโยชน์ทางด้านผู้ฟัง คือได้ฟังวรรณกรรมเดิม ที่มีสีสันเนื้อหามากขึ้น และประโยชน์ทางด้านผู้ผลิต ที่สามารถเพิ่มความยาวของเนื้อหาให้เหมาะสมกับช่วงเวลาของการผลิต และการนำเสนอเป็นละครวิทยุ

2. คำโครงเรื่องที่จินตนาการขึ้นมาเพื่อนำเสนอเป็นละครวิทยุโดยเฉพาะ ซึ่งเกิดจากการผูกเรื่องราว ที่เป็นที่นิยมของผู้ฟัง และเหมาะสมต่อการจัดทำเป็นบทละครวิทยุ จากข้อมูลผู้สร้างคำโครงเรื่องละครวิทยุ เช่น คุณสมสุข กัลป์จาก (อ้างถึงการสัมภาษณ์ในรายการ สี่กุ่มสแควร์ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2536) และคุณกัลยา ทิพย์พงษ์ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์) ต่างกล่าว

ว่า คำโครงเรื่องที่สร้างขึ้นมาจากแต่ละเรื่องนั้น มักจะมาจากการพบเห็น หรือการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในสิ่งรอบข้าง ทำให้จุดประกายความคิด เป็นแกนเรื่องก่อนแล้วจึงสร้างปมขยายเป็นโครงเรื่อง เช่น การได้อ่านข่าวสารที่น่าสนใจจากหนังสือพิมพ์, เรื่องที่เป็นที่น่าสนใจของสังคมในขณะนั้น หรือเรื่องที่ได้พบเห็นจากประสบการณ์ในการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ หรือจากการพูดคุยบอกเล่าผู้ที่เป็่นนักสร้าง PLOT มืออาชีพ ก็สามารถสร้างจินตนาการต่อไปได้ โดยคำโครงเรื่องประเภทนี้ให้ประโยชน์ในการลดต้นทุนค่าใช้จ่าย โดยไม่ต้องเสียค่าลิขสิทธิ์ และเป็นโครงเรื่องที่สร้างอิสระในการสร้างสรรค์ปมการดำเนินเรื่องได้ตามจินตนาการของผู้แต่ง โดยไม่มีคำโครงเรื่องเดิมมาเป็นขีดจำกัด และในการวิจัยเรื่องนี้ ได้ใช้คำโครงเรื่อง หรือ PLOT ในข้อ 2. นี้มาเป็นกรณีศึกษา

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทประพันธ์ หรือ เรื่องที่จะนำมาผลิตเป็นละครวิทยุ คณะเกศทิพย์ จะใช้ผู้ฟัง มาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก กล่าวคือ คุณกัลยา ทิณพงษ์ ผู้ทำหน้าที่คัดเลือกบทประพันธ์ หรือการสร้างสรรค์ลักษณะคำโครงเรื่องที่จะผลิตเป็นละครวิทยุ จากความคาดหวังในด้านความนิยมชมชอบ ความพึงพอใจ ที่จะทำให้เกิดการติดตามรับฟัง โดยความคาดหวังอันเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจากกลุ่มผู้ฟังดังกล่าวนี้ ใช้วิจยารณญาณจากประสบการณ์ในการเป็นผู้ผลิตละครวิทยุของตนเอง ประกอบกับข้อมูลจากผู้ฟังที่มีการสื่อสารกลับมาถึงองค์กร ทั้งทางโทรศัพท์ การพบปะพูดคุย และจดหมายติชม สิ่งเหล่านี้ คุณกัลยาได้นำมาประมวลเป็นแนวคิดในการคัดเลือกบทประพันธ์ และการสร้างสรรค์โครงเรื่องของละครวิทยุ จนเป็นที่พึงพอใจของผู้ฟัง

จากแนวคิดเรื่องลักษณะโครงสร้างและเนื้อหาของละครวิทยุ ที่ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาของผู้ส่งสาร หรือผู้ผลิตละครวิทยุ คำนึงถึงความพึงพอใจ และความนิยมของผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญ หรือที่เรียกว่า ผลิตเพื่อเอาใจตลาดนั้น ในการสร้างสรรค์โครงเรื่องละครวิทยุของคุณกัลยา มีแนวทางสร้างสรรค์โครงเรื่อง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานถูกใจผู้ฟัง โดยใช้ปัญหาการขัดแย้งของตัวละครเป็นลีลาในการดำเนินเรื่องให้ชวนติดตาม จากการสัมภาษณ์คุณกัลยา ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลวิธีในการสร้างคำโครงเรื่องที่น่าสนใจของละครวิทยุว่า.....

คิดว่า จะวาง PLOT ขึ้นมาว่าจะทำอะไรให้เป็นเรื่องขัดแย้ง ให้คนฟังติดตาม ว่านี่มันจะไปดีกันมั๊ย ก่อน CLIMAX จะต้องมีปัญหาปลุกย่อย มีคนเข้ามาเหมือนกับว่าจะมาแย่งนางเอกไป หรือคุณแล้วเหมือนกับจะลงเอยกันไม่ได้... เราจะไม่เขียนเรื่อง ที่มันหักมุมจบป๊อปป๊อปเลย คนฟังจะบอกว่าให้ทิ้งท้ายหน่อย ให้มันทำยังงี้ถึงมาดีกัน จะดีกันได้มั๊ย ดีกันเพราะอะไร คนที่ร้ายก็ ต้องรับกรรมไป เวลาเขียนต้องนึกถึงศีลธรรมด้วย ไม่ใช่คนร้ายก็อยู่ได้อย่างลลยนาล มีความสุข... ปัญหาหลักของทุกเรื่อง มีแค่จุดปัญหาเดียว นอกนั้นเป็นเรื่องที่เสริมอันนี้มา.... ละครถ้าเป็น PLOT ของน้ำกัล ก็คิดว่ามันคือชีวิตจริงของคนนี้แหละ เอาคนรอบข้างมาดู .. (กัลยา ภัณฑพงษ์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2537)

ถึงแม้การสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่องของคุณกัลยา จะบอกว่าอ้างอิงชีวิตจริง จากประสบการณ์ที่พบเห็น แต่เค้าโครงของละครวิทยุที่ถูกใจคนฟังแทบทุกเรื่อง ก็จะต้องจบแบบ HAPPY ENDING จึงจะเป็นที่พึงพอใจของผู้ฟัง มาดูวิชา ดันติสุกฤต (2523) ได้กล่าวถึงวิธีการจบของละครวิทยุ ที่เป็นที่นิยมของผู้ฟังว่า ...การจบสมัย CLASSIC ตั้งแต่เดิมนั้นนิยมจบอย่าง TRAGEDY คือจบแบบโศกนาฏกรรม หรือจบเรื่องอย่างเศร้าๆ แต่ทำให้เกิดความประทับใจแก่คนฟังมาก สามารถจดจำได้นาน เช่น เรื่อง โรมิโอ และจูเลียต ของ-วิลเลียม เชกสเปียร์, จูเลียต ซีซาร์ ของ โยสมเมอร์ หรือเรื่อง พระลอ เป็นต้น ต่อมาก็มักจะจบแบบ COMEDY คือจบแบบตลก สนุกสนาน หรือเฮฮาเฮฮาสังคม แต่ในปัจจุบันนี้ นิยมจบแบบ HAPPY ENDING เสียเป็นส่วนมาก จะเห็นได้จากละครที่แสดงกันอยู่ในยุคนี้ เช่นคณะ รุ่งฤดี, นิลิกานนท์, เสนีย์ บุษปเกศ, แก้วฟ้า, 213 เป็นต้น ส่วนละครวิทยุบางชนิดก็มักจะจบแบบทิ้งให้คิด ทำให้เกิดปัญหาติดตามขึ้นมา บังเกิด CONFLICT ขึ้น แต่ละละครประเภทนี้แสดงให้เห็นชาวบ้านร้านตลาดฟังไม่ได้ เพราะเขาจะไม่รู้เรื่อง ไม่นิยมฟัง

สำหรับเค้าโครงเรื่องในตอนจบของละครวิทยุคณะเกศทิพย์นั้น จะได้รับอิทธิพลของผู้ฟัง ที่มีต่อแนวทางสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่องโดยตรง โดยคุณกัลยา ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า...

เคยเขียนไปหลายเรื่องที่ไม่ HAPPY ENDING ตอนจบก็โดนต่อว่ามา อย่างนางเอกเรื่อง "มันแปลกนี่" นี่มันแสนดีมาตั้งแต่ต้น ทำไมจะต้องมาตาย นี่คือกรรมเก่าของเขา คือตลาดเขาจะว่า ทำไมต้องให้มันตายด้วย อย่างเรื่อง "คนละโลก" เขาตลาดเพราะเขาคำสาเสพติด มันฆ่าคนทั้งเรื่อง คนดูจะชอบน้อยกว่าเรื่องอื่นๆ อย่างเรื่องคนละโลกนี้ น่ากลัวว่าจะชอนักประพันธ์ว่า ขอให้คนที่บงการตัวจริงได้รับผลกรรมด้วย เพราะทางทีวี พอพระเอกตายจะจบเลย มันหัวงเกินไป คนที่ทำผิดมากกว่า คือคนที่บงการควรได้รับผลกรรมด้วย เช่น มีเสียงรถตำรวจแล้ว ถูกจับตัวไปลงโทษ... น่ากลัวเขียนตามความเป็นจริงที่จบอย่างไม่เป็นสุข อย่างเรื่องทรราชสะทอนแสง ที่นางเอกแย่งแฟนพี่สาว ก็ต้องจบให้เขาบ้า คนดูเขาก็เอาไปคิดฝันต่อไม่ได้ ก็โดนด่ามาหลายเรื่องที่จบอย่างไม่ HAPPY ENDING..... (กัลยา ทิมพงษ์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2537)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวทางการคัดเลือกบทประพันธ์ เพื่อนำมาผลิตเป็นละครวิทยุ ที่สามารถสร้างพึงพอใจ เป็นที่นิยมของผู้ฟังได้นั้น ต้องพิจารณาจากกลุ่มผู้ฟังเป็นเกณฑ์ รวมทั้งแนวทางการสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่องเพื่อผลิตเป็นละครวิทยุ ก็เช่นกัน ดังนั้น จึงทำให้ลักษณะของเค้าโครงเรื่องที่ผลิตเป็นละครวิทยุของคณะเกศทิพย์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่มาจากบทประพันธ์ หรือเป็นเค้าโครงเรื่องที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ต่างก็มีแนวทางของเค้าโครงเรื่องที่ใกล้เคียงกัน อันเป็นรูปแบบของเค้าโครงเรื่องอันเป็นที่นิยมของผู้ฟัง โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจากเอกสารเรื่องย่อ ของละครวิทยุเรื่องต่างๆ ของคณะเกศทิพย์ ที่คุณกัลยาได้นำมาให้พิจารณาประกอบ ผู้วิจัยได้ทำแผนภูมิสรุปเป็นรูปแบบ และลักษณะโครงสร้าง (PLOT & SUB PLOT) ของละครวิทยุคณะเกศทิพย์ ให้คุณกัลยาพิจารณา ซึ่งคุณกัลยาให้ข้อคิดเห็นว่า แผนภูมิ และการสรุปประเด็นเกี่ยวกับ PLOT & SUB PLOT ที่นำเสนอนี้เป็นบทสรุปแนวทางการสร้างสรรค์ เค้าโครงเรื่องและเนื้อหาละครวิทยุของคณะเกศทิพย์ โดยขอนำเสนอข้อสรุปและแผนภูมิเกี่ยวกับโครงสร้างของละครวิทยุคณะเกศทิพย์ ดังนี้

1. โครงสร้างหลักของเรื่อง (PLOT) แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

1.1 ส่วนเริ่มต้นของเรื่อง ในส่วนที่เริ่มต้นของละครวิทยุนี้ ตัวละครที่สำคัญ เช่น พระเอก นางเอก และตัวละครที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง จะเริ่มบทบาทชีวิตของตน ให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงสถานะ และเรื่องราวความเป็นมาในชีวิตของตัวละครเหล่านั้น เพื่อเป็นการเชื่อมโยงเรื่องราวชีวิตของตัวละครเข้าสู่การดำเนินเรื่องต่อไป รวมทั้งแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวละครดังกล่าว อันเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาขัดแย้ง นำไปสู่ปมปัญหาหลักของเรื่อง

เหตุการณ์ในส่วนเริ่มต้นของเรื่อง มีจุดประสงค์ให้ผู้ฟังรู้ว่า ตัวละครที่สำคัญแต่ละตัวเป็นใคร มีความเป็นมาอย่างไร จึงต้องมาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ต่อกัน เพราะเหตุใดตัวละครดังกล่าวจึงเกิดปัญหาขัดแย้งกัน ลักษณะนิสัยของตัวละครเป็นอย่างไร ตัวละครมีพฤติกรรมอย่างไร ใครเป็นคนดี ใครเป็นคนร้าย เป็นต้น

1.2 ปมปัญหาหลักของเรื่อง มักเป็นปัญหาเรื่องรักๆใคร่ๆ ความสัมพันธ์ชู้สาวของพระเอกนางเอก โดยปัญหาหลักของเรื่องจะมีความรุนแรงในระดับที่สามารถชี้แนวทางชีวิตของตัวละครที่เกิดปัญหานั้นได้ว่า จะเป็นไปในทางบวกหรือลบ เป็นปัญหาที่ผู้ฟังสนใจใคร่รู้ และติดตามฟังเพื่อเอาใจช่วยตัวละครที่กระทำดี ปมปัญหาหลักของเรื่อง มักเป็นเรื่องที่มีเหตุการณ์ให้พระเอก นางเอก ต้องเกิดความบาดหมาง เข้าใจผิด ถึงขั้นเกือบจะเลิกราต่อกัน โดยมีตัวละครอื่นเข้ามาเป็นส่วนเสริมแรงในความขัดแย้งให้มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ตัวละครอิจฉา ที่จะมาแย่งพระเอกไป ทำให้ผู้ฟังอยากติดตามฟังเพราะอยากรู้ว่า พระเอกนางเอก จะแก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาอันอย่างไร จะกระทำได้ดีสำเร็จหรือไม่ ฝ่ายใดจะเป็นผู้ชนะ ในขณะที่เดียวกันก็จะเอาใจช่วยนางเอกที่กระทำดีมาตั้งแต่ต้นเรื่อง เป็นต้น

1.3 จุดคลี่คลายปมปัญหาหลัก (CLIMAX) อันเป็นจุดที่น่าสนใจสุดของเรื่อง เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครสามารถคลี่คลายปมปัญหาหลักของเรื่องลงได้ เป็นจุดที่สามารถให้คำตอบแก่ผู้ฟังได้ว่า ตัวละครที่สามารถคลี่คลายปัญหานั้นแล้ว จะมีแนวทางชีวิตในโลกของละครวิทยุเรื่องนั้นเป็นอย่างไร เป็นการชี้แนวทางไปสู่การจบของเรื่อง เมื่อผู้ฟังติดตามฟังมาถึงจุด

CLIMAX นี้แล้ว ก็สามารถผ่อนคลายความคับข้องกังวลใจ ในผลของการแก้ไขปัญหา และแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวละครที่ติดตามฟังนั้น เช่น เมื่อพระเอกได้รู้ความจริงว่า นางเอกถูกตัวอิจฉาใส่ร้ายป้ายสีให้เกิดการเข้าใจผิด เกิดความบาดหมางขัดแย้ง ทั้งๆที่นางเอกเป็นผู้กระทำดี พระเอกจึงเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง กลับมาขอคืนดี และสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนางเอกอีกครั้ง ผู้ฟังจะผ่อนคลายสบายใจ ที่รู้ว่าปัญหาความขัดแย้งนั้นจบลงด้วยดี นางเอกที่กระทำดีได้รับความสุข แต่ก็ยังติดตามฟังต่อไปว่า ละครวิทยุเรื่องนั้นจะจบลงอย่างไร ผลจากการที่ตัวละครได้คลี่คลายปัญหาได้นั้น จะมีผลให้ชีวิตของตัวละครเป็นอย่างไร ในตอนจบของเรื่อง

1.4 ส่วนจบของเรื่อง จะเป็นเหตุการณ์ที่สรุปผลการกระทำ ของตัวละครต่างๆในเรื่อง ซึ่งจะต้องจบลงในรูปแบบ HAPPY ENDING คือ พระเอกนางเอกจะต้องได้รับความสุขสมหวัง ได้แต่งงาน หรือได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สำหรับตัวละครอื่นๆจะมีแนวทางชีวิตในส่วนจบเรื่อง ตามลักษณะของบุคลิกลักษณะที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตัวละครที่กระทำดีก็ได้รับความสุข ตัวละครที่เป็นตัวร้ายก็ได้รับโทษในลักษณะต่างๆตามเนื้อหาของเรื่อง เมื่อละครวิทยุดำเนินมาถึงส่วนจบของเรื่องนี้ คนดูก็จะคลายความคับข้องใจ จากปมปัญหาต่างๆภายในเนื้อหาได้ทั้งหมด พร้อมกับสร้างฝันต่อเนื่องเหตุการณ์ที่จบแบบ HAPPY ENDING นี้ได้ เป็นวิธีการจบเรื่องของละครวิทยุที่สร้างความประทับใจให้กับผู้ฟัง

2. ปมรอง (SUB PLOT)

เป็นปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในโครงเรื่องโดยจำนวนของปมรองนั้นไม่กำหนดตายตัวเป็นที่แน่นอน เหมือนกับโครงสร้างหลัก แต่ขึ้นอยู่กับเนื้อหา และความต้องการของผู้สร้างสรรค์ว่าจะให้ละครมีความยาวเท่าไร ก็สามารถยึด หรือกระชับเนื้อหา ได้จากการกำหนดปมรองของละครวิทยุแต่ละเรื่อง

ความขัดแย้งอันเป็น SUB PLOT เป็นผลที่เกิดจากความสัมพันธ์ของตัวละครต่างๆภายในเรื่อง ช่วยให้การดำเนินเนื้อหาเกิดอรรถรส โดยการสร้างปมรองนั้น คุณกัลยา มักจะนำมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมตามยุคสมัย มาสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับโครงเรื่อง ทำให้ละครวิทยุมีเนื้อหาที่ทันสมัย ผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าใจได้โดยง่าย เช่น การทดลองอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงาน ปัญหาที่ผู้หญิงมีอาชีพและรายได้ดีกว่าผู้ชาย ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหายาเสพติด เป็นต้น

วิธีการอีกประการหนึ่งในการสร้างปมรอง ให้เป็นที่น่าสนใจของผู้ฟังก็คือ ต้องสร้างปมรองให้มีความเป็นเหตุเป็นผล เช่น ตัวละครที่ขึ้นศาล ถูกพิจารณาคดี สามารถจนพ้นผิดได้ เพราะมีการนำเสนอหลักฐานต่างๆ ยืนยันถึงความบริสุทธิ์ มิใช่อยู่ดีๆก็สร้างเรื่องให้เป็นผู้ชนะ เพราะเป็นตัวเอกของเรื่อง คุณกัลยาเล่าว่า ถ้าจะกำหนดให้พระเอกเก่ง ก็ต้องมีการบอกเล่าในเนื้อหาด้วยว่า เก่งอย่างไร ทำไม่ถึงเก่ง เก่งแล้วมีผลประการใด การสร้างความสมเหตุสมผลใน SUB PLOT หรือในเนื้อหาของละครวิทยุนี้ คุณกัลยาเล่าว่า เป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเชื่อถือ คล้อยตามอย่างไม่ขัดแย้งในใจ ไม่รู้สึกต่อต้าน จึงติดตามรับฟัง

แนวทางสร้างสรรค์ SUB PLOT ให้ละครวิทยุมีอรรถรสน่าติดตามฟังอีกประการหนึ่งก็คือ การสร้าง SUB PLOT ให้มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับโครงสร้างหลัก กล่าวคือ การสร้างปมรองให้เป็นเหตุการณ์ที่สามารถเพิ่ม หรือลดระดับความรุนแรงของเรื่อง ให้เนื้อหาโครงสร้างหลักมีความประสานต่อเนื่องกันโดยตามรูปแบบและลักษณะโครงสร้างของละครวิทยุขณะเกศทิพย์นั้น SUB PLOT มีบทบาทในการเชื่อมโยงโครงสร้างที่สำคัญ แต่ละส่วน ดังนี้

2.1 ระหว่างจุดเริ่มต้นของเรื่องกับปมปัญหาหลัก การดำเนินเรื่อง ระหว่างจุดเริ่มต้นของละครวิทยุ ไปสู่ปมปัญหาหลักของละครวิทยุแต่ละเรื่องของขณะเกศทิพย์ จะมีปมรอง หรือ SUB PLOT ที่จะช่วยเพิ่มระดับความรุนแรงของเรื่อง โดย SUB PLOT ต่างๆที่เกิดขึ้นในช่วงนี้จะช่วยกันสร้างอารมณ์ของผู้ฟัง ให้รับรู้และเข้าสู่ปัญหาใหญ่ในเนื้อหาที่กำลังจะเกิดขึ้น

2.2 ระหว่างปมปัญหาหลักของเรื่อง และจุด CLIMAX ปมรองจะช่วยเพิ่มระดับความแรงของเนื้อหาให้มากขึ้น โดยมุ่งไปสู่การคลี่คลายปัญหาหลักในจุด CLIMAX ในบางครั้งจุด CLIMAX ที่คลี่คลายปัญหาหลักนี้อาจช่วยคลี่คลายปัญหาของปมรองได้ในขณะเดียวกัน

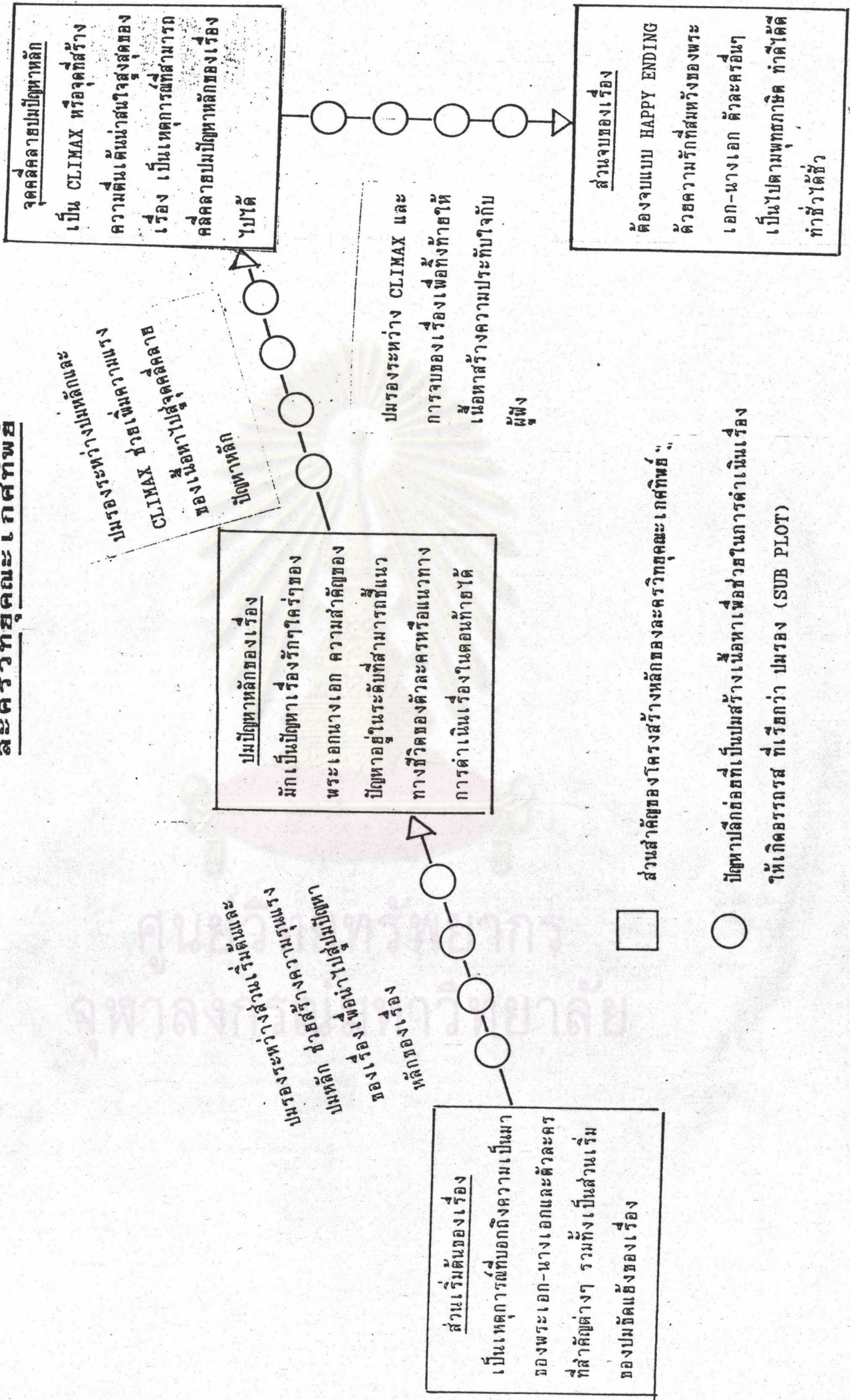
2.3 ระหว่างจุดคลี่คลายปัญหาหลักกับการจบของเรื่อง ดังที่คูกุสลาเคยกล่าวไว้ว่า หากตัวละครสามารถคลี่คลายปัญหาได้แล้ว ก็หักมุมจบเรื่องโดยทันทีนั้น ผู้ฟังมักจะต่อว่า เพราะต้องการรู้เรื่องราวของตัวละคร หลังจากคลี่คลายปัญหาได้แล้วจะดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร ปมรองในส่วนนี้จะเป็นการทิ้งท้ายก่อนจบ ตามที่คูกุสลา กล่าวว่า คนฟังต้องการรู้ว่า พระเอกนางเอกจะดีกันหรือไม่ จะดีกันอย่างไร และจะอยู่อย่างไรต่อไปนั้น ปมรองในส่วนนี้จะช่วยสร้างสรรคการทิ้งท้ายในส่วนจบของเรื่อง ให้ประทับใจในการจบแบบ HAPPY ENDING ของละครวิทยุอีกด้วย

เพื่อความกระจ่างชัดเกี่ยวกับรูปแบบ ลักษณะโครงสร้าง (PLOT & SUB PLOT) ของละครวิทยุคณะเกศทิพย์ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงขอแนะนำเสนอเป็นแผนภูมิดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิแสดงรูปแบบและลักษณะโครงสร้าง (PLOT & SUB PLOT)

ละครวิทยุขณะ เกศทิพย์

สำหรับการสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" คุณกัลยาได้นำทั้งประสบการณ์ จากชีวิตจริง และประสบการณ์ในการเป็นผู้ผลิตละครวิทยุมาใช้ในการสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่อง ให้เป็นที่สนุกสนานพึงพอใจของผู้ฟัง เช่น การกำหนดอาชีพของพระเอกนั้นเกิดจากการเดินทางไป ต่างประเทศของคุณกัลยาที่บอกว่า...คือดูจากประสบการณ์บ้าง อย่างปีที่แล้วไปงานมรดกโลกที่ ประเทศฝรั่งเศสคุยกับเพื่อนว่า จบมาหลังจากที่ฝรั่งเศสนี้จะเก่งมาก ก็เป็นเหตุผลอาชีพของพระ เอก... (กัลยา ทิมพงษ์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2536) และเทคนิควิธีการสร้างลักษณะนิสัย ของตัวละคร ให้มีความเป็นเหตุเป็นผล จากประสบการณ์ชีวิตของตนเอง ทำให้ละครดูสมจริงน่า ติดตาม ดังข้อมูลที่คุณกัลยา ได้กล่าวถึงเรื่องราว และตัวละคร ในเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" ไว้ว่า เจิมตัว จะรีบเรียนให้จบ มีความคิดที่ดี เป็นลูกบุญธรรมของครอบครัวนี้ เป็นเด็กมีมานะอดทน เปรียบเทียบกับเด็กรุ่นนี้ ในสมัยเด็ก เข้ามาอยู่กรุงเทพ เราต้องมาอาศัยเขาอยู่ พ่อแม่จะไม่ ปล่อยให้อยู่หอพักเหมือนในสมัยนี้ เราต้องช่วยงานเขาทุกอย่าง ต้องกตัญญูรู้คุณต่อเขา ก็ได้คิดว่า ลูกจริง อย่างในเรื่อง ลูกจริงก็จริง เราอาศัยประสบการณ์ที่มาอาศัยเขาอยู่ในกรุงเทพ แม้ เสื้อผ้าเราตัดมา เป็นสาวรุ่นเดี๋ยวกันเขาจะหยิบเอาของเราไปใส่ เราก็แสร้งจะชมชื่น แต่พูดไม่ ได้ต้องให้เขา ก็เลยมาเป็นปมด้อยที่อยู่ในใจว่า อาศัยเขาอยู่ต้องเป็นอย่างนี้ ต้องมีมานะ ก็เลย เอาชีวิตจิตใจของเขาไปใส่ ในตัวมารุต ว่าเรานึกถึงภาพตัวเราเอง จะต้องทำความรู้จักกับตัว ละครของตัวเองขึ้นมา...อย่างอลิส่า เป็นคนที่เปรี้ยว กล้าได้กล้าเสีย แต่เรียบร้อยไม่เหลว แหก ก็นึกเสียดายเงิน ออยากได้เงินเขาด้วย ที่ให้ไปเบิกเงินจะได้เป็น SUB PLOT ทำให้แพ้น้ำ เพราะไม่รู้ข้อกฎหมาย แต่ถ้าพระเอกไม่รับว่าความผิดนี้ก็ไม่อาจไม่ชนะ เพราะ พระเอกเก่ง.... (กัลยา ทิมพงษ์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2537)

ในการสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่องของละครวิทยุเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" นี้ คุณกัลยาได้ สร้างแนวทางการดำเนินเรื่อง เป็นไปตามรูปแบบและลักษณะโครงสร้าง (PLOT & SUB PLOT) ของละครวิทยุคณะเกศทิพย์ ที่ได้นำเสนอในแผนภูมิ กล่าวคือ ในเนื้อหานั้น มีปมหลักอันเป็นส่วนสำ คัญของโครงสร้าง และปมรองต่างๆที่สร้างอารมณ์สให้กับละคร โดยจะขอสกตัวอย่างมาประกอบ การอธิบาย เพื่อความเข้าใจอย่างเด่นชัด ดังนี้

1. ส่วนเริ่มต้นของเรื่อง เริ่มต้นด้วยเหตุการณ์ปล้นธนาคาร ที่ทำให้ผู้ฟังรู้ว่า กานดา เป็นตำรวจ และมารุต เป็นทนายความ ผลจากเหตุการณ์ที่เริ่มเรื่องนี้ ทำให้ตัวละครที่เป็นพระเอกนางเอก และตัวละครที่สำคัญอื่นๆ เริ่มมีบทบาทการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อกัน เช่น เกิดการพ้องแม่องระหว่างกานดา และมารุต, รัตนาเข้ามามีบทบาทขัดขวางความสัมพันธ์ เพราะเกิดความหึงหวงมารุต, เอนกเข้าไปเกี่ยวข้องกับปวิเศษ ในขณะที่ปวิเศษกลับเป็นศัตรูตัวสำคัญของกานดาและจำชีพ เพราะเป็นผู้ทำผิดกฎหมาย เป็นต้น ในส่วนเริ่มต้นของเรื่อง ผู้ฟังจะรู้จักความเป็นมาของตัวละครที่สำคัญ และได้รับรู้ถึงความสัมพันธ์ของตัวละครที่นำไปสู่ความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น

2. ปมปัญหาหลักของเรื่อง เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกานดา และมารุต จากเหตุการณ์ต่างๆ ทวีความรุนแรงมากขึ้น จนมาถึงเหตุการณ์ที่กานดาโกรธเย็นจิต แม่ของมารุต จนระงับอารมณ์ไม่อยู่ ทำให้เย็นจิตตกใจวิ่งหนีเตลิดไปจนถูกรถชนตาย มารุตนั้นผิดหวังและเสียใจในตัวกานดามาก ทั้งสองมีท่าทีเย็นชาต่อกัน จนกานดาต้องเก็บเสื้อผ้ากลับไปอยู่กับพ่อแม่ รัตนาเข้ามาสวมรอยตามติดมารุตมากขึ้น จนถึงกับแอบตามมารุตไปพักผ่อนที่ต่างประเทศด้วยกัน เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ เป็นปัญหาสำคัญของเรื่อง ที่สร้างคำถามในใจของผู้ฟังว่า พระเอก นางเอก จะได้กลับมาอยู่ร่วมกัน มีความเข้าใจต่อกันเหมือนเดิมหรือไม่ และรัตนาจะแย่งมารุตไปจากกานดาได้สำเร็จหรือไม่

3. จุดคลี่คลายปมปัญหาหลัก (CLIMAX) เมื่อมารุตกลับมาจากต่างประเทศด้วยความรักที่ยังมีต่อกานดาเช่นเดิม แต่กานดาก็ยังไม่ยอมกลับไปอยู่ร่วมกับมารุต จนกระทั่งกานดาถูกเอนกและคฤสิดทำร้ายจนสลบไป แล้วยึดเหยียดข้อหาฆ่านายปวิเศษ มารุตพยายามใช้ความรู้ความสามารถช่วยเหลือกานดาจนฟื้นผิ

4. ส่วนจบของเรื่อง เป็นการจบแบบ HAPPY ENDING คือกานดา และมารุต ได้กลับมาใช้ชีวิตร่วมกันดังเดิม สำหรับตัวละครอื่นๆก็ได้รับผลกรรมที่กระทำ เช่น เอนกและคฤสิดถูกดำเนินคดี ปวิเศษถูกยิงตาย เป็นต้น

ในส่วนของปมรอง ในละครวิทยุเรื่องนี้ คุณกัลยาได้สร้างสรรค์ปมรอง ที่ทำให้การดำเนินเนื้อหา เกิดอรรถรส น่าติดตามรับฟัง ดังนี้

- ปมรองระหว่างจุดเริ่มต้นของเรื่องไปสู่ปมปัญหาหลัก มีเหตุการณ์อันเป็นกรณีขัดแย้ง และปัญหาต่างๆ ที่ทำให้กานดา และมารุตจำต้องแยกทางกันชั่วคราว เช่น กานดาชวนอลิสมาอยู่ด้วยกันที่เรือนหอ ทั้งๆที่เพิ่งแต่งงานใหม่ และเอาใจใส่อลิสอย่างมากมาย ทำให้มารุตน้อยใจ ที่กานดาเห็นเพื่อสำคัญว่าตนเอง, อลิส่าเพื่อนรักของกานดาถูกปฏิบัติเสข่มขืน แต่มารุตกลับไปช่วยว่าความให้ปฏิเสธด้วยความจำเป็น, กานดานำเอ็นจิดมาอยู่ด้วยกันที่บ้านหวังจะให้เอ็นจิด หายจากอาการทางประสาท แต่เอ็นจิดกลับทำร้ายกานดา และทำลายเอกสารสำคัญที่กานดาพยายามทำเพื่อความก้าวหน้าทางหน้าที่การงานของตน โดยที่มารุตไม่สามารถช่วยเหลือได้ ทำให้กานดาเสียใจมาก

- ปมรองระหว่างปมปัญหาหลัก และจุด CLIMAX เป็นการสร้างเหตุการณ์ เพื่อนำไปสู่หรือช่วยให้การคลี่คลายปัญหาหลักในเรื่องนี้ให้ง่ายขึ้น เช่น ทิชาถูกลอบยิง จำชีพถูกคนร้ายฆ่าตาย อลิส่าก็ยอมเป็นเมียลับของเอนก ทำให้กานดารู้สึกโดดเดี่ยวต้องการที่พึ่ง และกำลังใจ, รัตนาฆ่าตัวตาย เพราะแน่ใจแล้วว่า ไม่มีทางแย่งมารุตมาจากกานดาได้ ทำให้เอนกเกิดความอาฆาตแค้นกานดา และตั้งใจว่าจะแก้แค้นให้ได้

- ปมรองระหว่างจุดคลี่คลายปัญหาหลัก และการจบของเรื่อง เช่น กานดาถูกดำเนินคดีในข้อหาฆ่าคนตาย เพราะมีหลักฐานต่างๆ ที่เอนกกับคูลิตกิ้นแก๊งเพื่อผูกมัด, เอนกวางแผนฆ่าบุญสม พยานปากสำคัญที่เป็นแผนวางของมารุต แต่ไม่สำเร็จ

จากการศึกษาเนื้อหาของละครวิทยุเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" โดยตลอดทั้งเรื่อง ดังตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดนี้ จะเห็นว่า การดำเนินเนื้อหาเป็นไปตามรูปแบบของการสร้างสรรค์เค้าโครงเรื่องของละครวิทยุคณะเกศทิพย์ อันเป็นลักษณะเค้าโครงเรื่องที่สามารถสร้างความพึงพอใจ

ให้กับผู้ฟัง ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยประการหนึ่ง ที่ละครวิทยุเรื่องนี้ เป็นที่พึงพอใจของผู้ฟัง ตามข้อมูลที่ได้รับจาก คุณกัลยา ทิมพงษ์

นอกจากเค้าโครงเรื่อง ที่ผู้ผลิตได้ใช้ความสามารถ และประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ ให้เป็นที่พึงพอใจของผู้ฟัง ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น การดำเนินเรื่องตามโครงเรื่องของละครวิทยุ หรือที่เรียกว่าเป็นเนื้อหาของละครนั้น ตัวละครจะดำเนินบทบาทชีวิตของตนไปตามที่บทละครวิทยุ (SCRIPT) กำหนด ดังนั้น บทละครวิทยุ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่เป็นเนื้อหาของละคร อันเป็นส่วนที่สร้างอรรถรสความสนุกสนานให้กับผู้ฟัง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณกัลยา ทิมพงษ์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบทละครวิทยุของ คณะเกศทิพย์ ทำให้ทราบว่า ผู้เขียนบทละครวิทยุของคณะเกศทิพย์ ใช้บุคลากรผู้เขียนบทละครวิทยุ 2 ประเภท คือ

1. ผู้เขียนบทละครวิทยุอาวุโส คือผู้ที่มีประสบการณ์ในแวดวงละครวิทยุ มาเป็นเวลานาน ในปัจจุบันอาจมีอาชีพอื่น หรือยังคงอยู่ในวงการละครวิทยุ เป็นผู้แสดง โดยผู้เขียนประเภทนี้ จะมีความชำนาญในการเขียนบท ให้สอดคล้องกับการแสดงเป็นละครที่น่าเสนอด้วยเสียง ให้ผู้ฟังสามารถนึกภาพตามเสียงเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ด้วยความรู้ในการเลือกสรรคำพูด การกำหนดเสียงประกอบอย่างสอดคล้อง และการแนะนำการใช้เพลงให้เข้ากับบรรยากาศ สำหรับบทละครที่มาจากผู้ที่มีประสบการณ์ดังกล่าวนี้ จะช่วยลดการทำงานของ คุณกัลยา ในฐานะผู้ควบคุมการผลิตละครวิทยุ ที่ไม่ต้องกังวลกับการตรวจแก้บทละครก่อนการแสดง โดยบุคคลที่จัดได้ว่า เป็นผู้เขียนบทละครวิทยุอาวุโส เช่น คุณกัลยา ที่อาจใช้ชื่อจริง หรือบางเรื่องก็ใช้นามแฝงว่า "เอกนรินทร์" และคุณชัชวิต อติศัพท์, คุณรัฐสันต์ ศรีสิริยาภรณ์ เป็นต้น

2. ผู้เขียนบทละครวิทยุรุ่นใหม่ บุคลากรประเภทนี้ มักเป็นบุคคลที่มีความสนใจละครวิทยุ แต่ไม่ได้ยึดถือเป็นอาชีพหลัก และผู้ที่เพิ่งเริ่มเข้ามาในวงการละครวิทยุ เป็นนักแสดง ซึ่ง

ผู้เขียนบทละครวิทยุประเภทนี้ จะได้รับการสอนในการเขียนบทละครวิทยุจากคุณกัลยา ด้วยวิธีการบอกกล่าวถ่ายทอดความรู้ และด้วยการนำบทละครวิทยุเดิมมาเป็นแนวทางในการเขียน สำหรับผู้เขียนบทละครที่เคยมีผลงานมาบ้างแล้วนั้น คุณกัลยาจะตรวจแก้ไข เมื่อได้รับบทมาเป็นจำนวนมากกว่า 10 ตอนขึ้นไป หรือหากไม่มีเวลาก็ต้องตรวจแก้ไข ก่อนการส่งทุกครั้ง แต่ถ้าเป็นบทที่มาจากผู้เขียนใหม่ ที่ผลงานยังน้อยมาก หรือ เพิ่งเริ่มเขียนเป็นเรื่องแรก คุณกัลยา ก็จะต้องตรวจบทละคร ของนักเขียนผู้นั้นทุกๆ 3-4 ตอน หรือตรวจแก้ตอนต่อตอน ให้นำไปแก้ไข ก่อนที่จะเป็นบทละครวิทยุที่สามารถใช้แสดงได้ ซึ่งนักเขียนบทละครรุ่นใหม่โดยมากจะเป็นนักศึกษา ที่ต้องการประสบการณ์ในการเขียนบทละคร และมีความสนใจ หรือเป็นนักแสดงรุ่นใหม่ ดังที่กล่าวมาแล้ว

อนึ่ง ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับผู้เขียนบทละครวิทยุทั้ง 2 ประเภทนี้ จากการสัมภาษณ์คุณกัลยา อย่างไม่เป็นทางการ ก็คือ บทละครวิทยุของคณะเกศทิพย์โดยส่วนใหญ่ เป็นบทละครที่มาจากผู้เขียนบทละครวิทยุรุ่นใหม่ ซึ่งจะหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาให้คุณกัลยาได้สอนอยู่เป็นระยะๆ เนื่องจากรายได้ของการเขียนบทละครวิทยุ เมื่อเทียบกับสภาพเศรษฐกิจยุคปัจจุบันแล้วนับว่าน้อยมาก (อัตราค่าจ้างเขียนบทต่อละครวิทยุ 1 ตอน ไม่ถึง 100 บาท) ไม่สามารถยึดถือเป็นอาชีพหลักได้ ดังนั้นเหตุผลของผู้เขียนบทละครวิทยุจึงแตกต่างกัน เช่น ผู้เขียนบทรุ่นอาวุโส มักเขียนมาด้วยความใจรัก และจากการขอร้องของผู้ผลิต โดยใช้เวลาว่างนอกเหนือจากงานประจำ สำหรับผู้เขียนบทรุ่นใหม่ ก็อาจมีเหตุผลที่แตกต่างกัน เช่น ทหารายได้พิเศษเป็นค่าเล่าเรียน หรือเพื่อหาประสบการณ์ เพื่อประกอบอาชีพอื่นที่มีแนวทางใกล้เคียงกัน แต่สามารถทำรายได้ให้มากกว่า เช่น การเขียนบทละครโทรทัศน์ ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ มีนักเขียนบทละครรุ่นใหม่เข้ามาหาความรู้และประสบการณ์จากการเขียนบทละครวิทยุคณะเกศทิพย์อยู่เสมอ

สำหรับการสร้างสรรค์เนื้อหา หรือบทละครวิทยุ ของคณะเกศทิพย์ ให้ดำเนินเรื่องไปอย่างมีอรรถรสน่าติดตามรับฟังนั้น คณะเกศทิพย์จะเน้นความทันสมัย ทั้งทางด้านถ้อยคำสำนวน และน้ำเสียงของผู้แสดงให้มีความสมวัย สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน เพื่อให้เนื้อหา

ของละครไม่น่าเบื่อ ดังที่คุณรัฐสันต์ ศรีศิริยาภรณ์ นักแสดง และผู้เขียนบทละครอาวุโสของคณะเกษียณ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบทละครวิทยุที่ทำให้การดำเนินเรื่อง และเนื้อหา สามารถสร้างความสนุกสนานให้กับผู้ฟังได้ว่า....สคริปต์ที่เขยท่า ก็จะเป็นการพูดจาส่วนใหญ่ในสังคม ขณะเดียวกัน เอาวัตถุดิบในปัจจุบันเข้ามาแทรก มันสำคัญนะวัตถุดิบ เช่น ชาวต่างประเทศ ชาวไกล่ตัว พวกคอนเสิร์ต นี่จะทำให้เรื่องสนุก....(รัฐสันต์ ศรีศิริยาภรณ์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2537)

จากแนวคิดเรื่องลักษณะโครงสร้างและเนื้อหาของละครวิทยุที่กล่าวว่า แม้แนวทางของเนื้อหาของละครวิทยุมักจะมีทิศทางไปในแนวทางเดียวกัน แต่สิ่งที่ทำให้ละครวิทยุแต่ละเรื่องมีอรรถรสที่แตกต่างกันก็คือ วิธีการนำเสนอ อันเป็นเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในบทละครวิทยุแต่ละเรื่องนั้น จึงขอกล่าวถึงวิธีการสร้างสรรค์บทละครวิทยุของคณะเกษียณ โดยคุณกัลยา ทิณพงษ์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึง กลวิธีที่ทำให้ละครวิทยุคณะเกษียณ เป็นที่นิยมของผู้ฟัง ดังนี้

การสร้างสรรค์บทละครวิทยุของคณะเกษียณ ก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ละครวิทยุคณะเกษียณแต่ละเรื่องมีความสนุกสนานน่าติดตามฟัง และได้รับความนิยมจากผู้ฟังมาจนถึงปัจจุบันนี้ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ และข้อมูลเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ทำให้พบว่า ประเด็นหลักอันเป็นกลวิธีในการสร้างสรรค์บทละครวิทยุ ให้เป็นที่นิยมของผู้ฟัง ของคุณกัลยา ทิณพงษ์ นั้นสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. การสร้างเหตุการณ์ ในการสร้างสรรค์บทละครวิทยุนี้ การลำดับเหตุการณ์เพื่อการเล่าเรื่องราว ให้เป็นไปตามเค้าโครงเรื่อง เพื่อให้การดำเนินเรื่องสนุกสนานน่าติดตามฟังนั้น นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด คุณสมสุข กัลป์จากฤ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างเหตุการณ์ในการสร้างสรรค์บทละครวิทยุว่า...ในการทำบทละครวิทยุ เนื้อหาจะสำคัญมากกว่าเรื่องอื่นๆ การคิดสร้างเหตุการณ์จากเนื้อหาของละครในแต่ละตอน จะต้องคิดก่อน แล้วเรื่องการจัดตัวละคร หรือ เรื่องจากสถานที่นั้นก็ตามมาเอง.....(สมสุข กัลป์จากฤ, สัมภาษณ์)

การเขียนบทละครวิทยุ จึงมิใช่เพียงการนำเนื้อหาเรื่องราวของบทประพันธ์ มาทำเป็น
บทเจรจาติดต่อกันไป เพื่อการบอกเล่าเรื่องให้จบ แต่ผู้เขียนบทละครวิทยุจะต้องมีกลวิธีใน
การสร้างเหตุการณ์ เพื่อการเล่าเรื่อง นำไปสู่การจบของบทประพันธ์นั้นอย่างน่าสนใจ ด้วยวิธี
การเล่าด้วยเหตุการณ์เป็นฉากๆไป คำว่า "ฉาก" ในบทละครวิทยุ มิได้มีความหมายเพียง
แค่เป็นสถานที่หนึ่งที่ปรากฏในบทละครเท่านั้น ดังที่ แก้ว อัจฉริยะกุล (2524) ได้กล่าวถึง
ความหมายของ"ฉาก"ในบทละครวิทยุไว้ว่า....คำว่า "ฉาก" ไม่ได้หมายถึงสถานที่เกิดเหตุ
แต่หมายถึงเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแก่ตัวละคร เป็นตอน เป็นภาค ตอนไหนเขาเล่นกับใคร
ในฐานะอะไร...

ดังนั้น การสร้างฉาก ในบทละครวิทยุ จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญนับตั้งแต่ การกำหนด
เนื้อหาแบ่งเป็นช่วงเป็นตอน แล้วในแต่ละตอนนำมากำหนดแบ่งฉาก ในแต่ละฉากก็พิจารณาจากเนื้อ
หาว่าจะสร้างเหตุการณ์และจัดวางตัวละครเข้าฉากอย่างไร ให้สอดคล้องกับ PLOT และ SUB
PLOT ที่กำหนดไว้

การสร้างฉากในบทละครวิทยุของคุณกัลยา ในส่วนที่สร้างสรรค์สถานที่และเหตุการณ์นั้น
เกิดจากการสร้างจินตนาการจากประสบการณ์ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และเหตุ
การณ์ที่พบเห็นและจดจำมาจากบุคคลรอบข้าง ดังที่คุณกัลยาเคยกล่าวถึงแนวทางสร้างสรรค์เนื้อหา
ในบทละครวิทยุว่า....ละครถือว่าเป็น PLOT ของน้ำกัล น้ำกัลก็คิดว่ามันคือชีวิตจริงของคนนี้แหละ
เอาคนรอบข้างมา... (กัลยา ทิณพงษ์, สัมภาษณ์) ดังนั้นการสร้างวาทกรรมอันเป็นเหตุการณ์
ที่บ่งชี้ถึงสถานที่และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในบทละครวิทยุนั้นจึงเป็น INTERPRETATIVE REPERTOIRE
อันเกิดจากความรู้สะสมดั้งเดิมของผู้ส่งสาร คือคุณกัลยา ที่ใช้ความจำ การรับรู้ ที่สะสมดั้งเดิม
มาสร้างเป็นวาทกรรม ให้เกิด FUNCTION ที่เป็นหน้าที่ของการบอกเหตุการณ์ และสิ่งต่างๆที่
เกิดขึ้น ในการดำเนินชีวิตของตัวละคร ดังขอยกตัวอย่างการจดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง
ของคุณกัลยา แล้วนำมาบอกเล่าทางสื่อมวลชน ลักษณะการบอกเล่า มีการจัดวางเป็นฉากตอน
และลำดับเหตุการณ์ ทำให้ผู้รับสารมีความรู้สึกเหมือนได้รับชมละครชีวิตฉากหนึ่ง....ต้องทวน

กลับมาพูดถึงความหลังอีกสักนิดว่า ดิฉันกับสามีรักกันมาก ถ้าไม่มีตัวมารร้ายเข้ามาแทรกแซง งานการก็คงจะต้องรุ่งโรจน์ต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เราอยู่ร่วมกันมาในคอน 3 ปีแรกอย่างสุขสดชื่น สังคมยอมรับนับหน้าถือตากันจนหมดสิ้น ว่าเขาคือสามีสุดที่รักของดิฉัน เราเคยเดินทางไปต่างประเทศด้วยกัน เพื่อซื้อเครื่องเกี่ยวกับห้องบันทึกเสียง อากาศที่เมืองนั้นมันช่างแสนจะหนาวเหน็บ ดิฉันเล่าไม่อาษาว่าเราเดินกอดกันไปตามถนน เพราะเราถือเสียวว่าคนเมืองนั้นไม่มีใครรู้จักเรา เราทำได้เพราะที่เมืองนั้นเขาก็ทำกันอย่างนั้น มันเป็นวันคืนแห่งความสุข ที่เราจะลืมเลือนมันเสียมิได้ แต่ตอนนี้ ดิฉันต้องเดินทางไปต่างประเทศคนเดียว เดินซื้อของไปคิดถึงเหตุการณ์เก่าๆ เล่นเอาน้ำตาซึม ถ้าไม่มีตัวมารร้ายมาขวางกั้นชีวิตครอบครัวของเราก็คงจะมีความสุขมาก ลูกก็ต้องไม่ขาดพ่อ แต่เหตุการณ์อันหวานชื่นนั้น มันคงจะไม่หวานกลับมาอีกแล้ว มันคงจะผ่านดิฉันไปเหมือนความฝัน..... (กัลยา ทิมพงษ์, อ้างถึงในนิตยสารเกศทิพย์, 2526)

หากพิจารณาถึงการเล่าเรื่องชีวิตจริงของตนเองดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าคุณกัลยามีกระบวนการลำดับเรื่องราว และนำเสนอเป็นฉากตอนอย่างครบถ้วน ทั้งสถานที่ ตัวละคร อารมณ์ และความรู้สึกที่เกิดขึ้น เป็นการเล่าชีวิตจริงอย่างนักสร้างสรรค์บทละครมืออาชีพ ทำให้เรื่องราวมีการนำเสนอที่น่าสนใจสำหรับละครวิทยุที่นำมาเป็นกรณีศึกษาในเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" การสร้างฉากและเหตุการณ์ในเรื่อง วาทกรรมที่เกิดขึ้นก็มาจากประสพการณ์ของคุณกัลยา เช่น ฉากบนศาลทั้งหมด เกิดจากประสพการณ์ที่คุณกัลยาเคยร่วมอยู่ในเหตุการณ์บนศาลมาแล้ว เป็นต้น

2. ตัวละคร สิ่งสำคัญของการจัดทำละครวิทยุ อันเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการสร้างเหตุการณ์ ก็คือ การจัดตัวละครให้ดำเนินเรื่องแต่ละฉาก คุณกัลยาได้เล่าถึงวิธีการจัดตัวละครเข้าในบทละครวิทยุ ให้ทุกฉากทุกตอนดำเนินบทบาทไปด้วยความสนุกสนานว่า...การจัดทำบทละครวิทยุ ก็เหมือนกับเราอ่านเรื่อง ให้มันรู้ถึงตัวละคร เหมือนกับที่เราเขียนหนังสือ เหมือนกับจะเขียนนิยายสักเรื่องหนึ่ง ก็จะต้องทำความรู้จักและเข้าใจกับตัวละครของคุณ ทำละครวิทยุก็เหมือนกัน คุณต้องอ่านหมดทั้งเล่ม แล้วคุณก็เริ่มทำการปรุงรส เหมือนเราปรุงรสของอาหารให้มันเข้มข้น..... (กัลยา ทิมพงษ์, สัมภาษณ์) วิธีการจัดตัวละครเข้าฉากของคุณกัลยาจึงเริ่มจากการต้องทำความ รู้จักกับบุคลิก และลักษณะนิสัย (CHARACTER) ของตัวละครทุกตัวให้

ถ่วงแท้ การนำมาปรุรงรสที่คณกุลยากล่าวมานั้น หมายถึง เมื่อรู้จักตัวละครทุกตัวเป็นอย่างดีแล้ว ก็ศึกษาจากเนื้อหา ที่เป็นเหตุการณ์ในแต่ละฉาก ก็จะรู้ว่า เหตุการณ์ดังกล่าวนั้น เกี่ยวข้องกับตัวละคร ตัวใดบ้าง ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนศาล ในคดีของอลิส้า การจัดตัวละครให้ดำเนิน เรื่องในฉากนี้ จึงเริ่มจากตัวละครที่จะต้องอยู่ในเหตุการณ์นั้น คือ โจทก์-อลิส้า จำเลย-ปฎิเสธ ทนายความ-มารุต พยาน-กานดา และ ทิศา นอกจากตัวละครที่สำคัญแล้ว คณกุลยา ยังต้องจินตนาการตัวละครเป็นตัวเสริมในฉากเพื่อให้เหตุการณ์มีความสมจริง ก็คือ ต้องมีผู้พิพากษา และ เสมียนในศาล อันเป็นตัวละครที่ต้องอยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้นด้วย หลังจากนั้นก็พิจารณาที่แนวของเนื้อหา เพื่อจะได้รู้ว่า เหตุการณ์ที่สร้างขึ้นในฉากนี้ จะต้องดำเนินไปอย่างไร CHARACTER ของตัวละครแต่ละตัว จะทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างมีตรรกะอย่างไร เช่น มารุต เป็นทนายความที่เก่งกาจสามารถ มารุตก็อาจสร้างเหตุการณ์ในฉากนั้นให้เห็นได้ว่า ความสามารถของเขา ทำให้เขาหว่านล้อมพยาน จนสำเร็จ ด้วยวิธีพูดอันเฉียบแหลม เป็นต้น โดยสรุปถึงกลวิธีการจัดตัวละคร ของคณกุลยา ก็คือ การศึกษาจากเนื้อหา ศึกษาบุคลิกลักษณะนิสัยตัวละคร โดยละเอียด เมื่อสร้างเหตุการณ์แต่ละฉากแล้ว ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเนื้อหา และตัวละคร จะทำให้รู้ว่า ควรจัดตัวละครใดเข้าไปดำเนินเหตุการณ์นั้นๆ โดยตัวละครจะใช้บทเจรจาเป็นการดำเนินเหตุการณ์ ซึ่ง จะกล่าวถึงในข้อต่อไป

3. การสร้างบทพูด (DIALOGUE) องค์ประกอบที่สำคัญในบทละครวิทยุ ก็คือ บทพูด อันเป็นวาทกรรมที่บอกเล่าเรื่องราวต่างๆของละครวิทยุแต่ละเรื่อง ผ่านทางการแสดงของตัวละคร ให้ผู้ฟังได้รับรู้ แก้ว อัจฉริยะกุล (2524) กล่าวถึงความสำคัญของบทพูด หรือบทเจรจาในละครวิทยุว่า.....การพูดอีกอย่างหนึ่งในละครวิทยุ คือ พูดตามชีวิตของบทละคร ที่เราเรียกว่า บทเจรจา (DIALOGUE) บทเจรจา คือ บทสนทนาโต้ตอบกันระหว่างตัวละครด้วยกัน หรือพูดกับตัวเอง บทเจรจานี้เป็นส่วนสำคัญที่สุดในละครวิทยุ ในบทเจรจานั้น ผู้แต่งต้องเชิญให้ผู้ฟังรู้ว่าอะไรกำลังจะเกิดขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน และเกิดขึ้นกับบุคคลชนิดใด และตัวละครควรรู้เสียอย่างไร เช่น คุดัน กระโปกโปกสาก หรือนุ่มนวล และรวมทั้งการแสดงชีวิตของตัวละครด้วย..... ดังนั้น บทพูดในละครวิทยุ นอกจากจะเป็นการสนทนาโต้ตอบของตัวละครเพื่อ

สร้างความรู้สึกสนทนากับผู้ฟังแล้ว บทเจรเจานั้น ยังเป็นวาทกรรมที่แสดง FUNCTION ที่ครอบคลุมถึง สถานการณ์ สถานที่ และสิ่งที่เกิดขึ้นในฉากนั้นๆ ด้วย การสร้างสรรค์บทเจรเจาให้เป็น VARIATION เพื่อให้ครอบคลุมสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมด และให้เกิดอรรถรสกับผู้ฟังด้วยนั้น ผู้ส่งสารจึง ต้องมีความชำนาญ และกลวิธีในการสร้างสรรค์

คุณกัลยาได้เล่าถึงวิธีการเขียนบทเจรเจา (DIALOGUE) ในละครวิทยุ ให้เกิด อรรถรสน่าติดตามรับฟังว่า ต้องคิดสำนวนพูดที่ทันสมัยเหมาะสมกับบทบาทและบุคลิกของตัวละคร ประโยคที่สื่อความหมายนั้นผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าใจได้โดยง่าย การจดจำคำพูดของเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นจริง เพื่อนำมาใช้ในบทละครวิทยุ ก็เป็นส่วนสำคัญให้เกิดความสมจริง ผู้ฟังสามารถสร้าง จินตนาการร่วมไปกับการฟังโดยง่าย เช่น คำพูดของตำรวจที่จับคนร้าย คำพูดบนศาล คำพูดของ นายแพทย์กับคนไข้ เป็นต้น อีกกรณีหนึ่งก็คือการสร้างจินตนาการ ให้ตนเองเป็นตัวละครที่อยู่ใน ฉากนั้นๆ ดังที่คุณกัลยาเคยกล่าวว่า ให้ตัวละครกับตัวเอง เป็นชีวิตเดียวกัน จะทำให้ การสร้างสรรค์บทเจรเจา จะสามารถให้อารมณ์ได้เสมือนจริง ยกตัวอย่างในละครเรื่อง "เกิดเป็น ผู้ชาย" ในฉากที่พ่อแม่เมื่อรู้ว่า ทิชาตาย ต่างก็เศร้าโศก เสียใจ การสร้างบทละครในฉากนี้ ตามวิธีของคุณกัลยา ก็คือสร้างจินตนาการให้ตนเองเป็นตัวละครที่สูญเสียในฉาก ก็สามารถได้บท เจรเจา ที่แสดงบทบาทอย่างเข้าถึงอารมณ์ได้ ในฉากที่ 1 ตอนที่ 54....

แม่ - (ร้องไห้สะอึกสะอื้น)...ไม่น่าเลยชายชา ทำไม..ทำไมถึงได้ด่าทั้งแม่ไป

พ่อ - ก็นึกว่าเขาทำบุญมาน้อยก็แล้วกัน ทักห้ามใจเสียบ้างเถอะนะ

แม่ - ทักห้ามเธออะ ชายชาเป็นลูกของเราทั้งคนนะคะคุณ

ชีพ - คุณพ่อคุณแม่ครับ ผมเสียใจด้วยจริงๆครับ ทิชามารับเคราะห์แทนผมแท้ๆเลย

กานดา - อ้อไปโทษตัวเองเลยชีพ อะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิดจนได้ จันปลงเสียแล้ว

ชีพ - แต่ผมยังปลงไม่ได้ (เสียงกร้าว) トラบใจที่ผมยังลากตัวไอ้ฆาตกรที่มันลอบยิงทิชา ข้างหลังมาไม่ได้ โธ่...ในที่สุด ทิชาก็ผิตส์ัญญา ชาบอกว่าจะไม่ยอมตายก่อนพี่ แต่พี่ชา... ..ชีพ...ไอ้สัตว์นรก มนุษย์ตัวไหนกันวะ ที่มันทำอย่างนี้

- แม่ - แล้วไม่ได้ร้องรอกคนร้ายเลยหรือพี่
- พี่ - คุณแม่ไม่ต้องห่วงครับ ที่ซาต้องไม่ตายฟรีแน่นอน ผมจะทำทุกวิถีทาง ที่สามารถลากคอไอ้ฆาตกรรมนี้ออกมารับกรรมให้จงได้
- แม่ - ทำไมละ แม่ไม่เข้าใจเลย ครอบครัวของเราไปทำความเดือดร้อนและเคยสร้างเวรสร้างกรรมให้ใครที่ไหน ทำไมพวกเราถึงต้องมีสภาพอย่างนี้... (ร้องไห้โฮ)

การเงินธนาคารให้ตัวละครกับตัวผู้สร้างสรรค์ เป็นชีวิตเดียวกันตามความหมายของคุณกัลยา ตามบทละครวิทยุที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ ก็คือ การสร้างจินตนาการให้ตนเองเป็นผู้สูญเสียบุคคลอื่นเป็นที่รัก เพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการคิดหาถ้อยคำถ่ายทอดความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจไปตามบทบาท ร่วมกับประสพการณ์ที่เคยพบเห็นสภาพของบุคคลแสดงอาการและคำพูดพรรณนาถึงความสูญเสีย ทำให้สามารถสร้างบทเจรจา เพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังรับรู้ ว่า ตัวละครตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไร และมีความรู้สึกอย่างไร บทเจรจาที่แสดงสถานการณ์ได้ใกล้เคียงความเป็นจริง จะสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้ฟังได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การสร้างเสียงประกอบ รวมทั้งกลวิธีกำหนดเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบในบทละครวิทยุ ก็มีความสำคัญในการสร้างอารมณ์และจินตนาการ ให้ผู้ฟังมีความรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อหา เหมือนกับการร่วมอยู่ในเหตุการณ์

การนำเสนอลักษณะวิถีการสร้างสรรค์โครงสร้าง และบทละครวิทยุของคณะเกศทิพย์ ในบทนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของความเข้าใจในการนำเสนอถึงลักษณะวิถีชีวิตประจำวันของตัวละคร ที่แสดงออกทางวาจากรรมในละครวิทยุคณะเกศทิพย์ในบทต่อไป และก่อนที่จะเสนอรายละเอียดของเนื้อหาบางบทตอนในบทต่อไปนั้น จะขอเสนอเรื่องย่อ รวมทั้งลักษณะนิสัยของตัวละครที่สำคัญ ในละครวิทยุเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" เพื่อเป็นประโยชน์ สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

เรื่องย่อของละครวิทยุเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย"

บทประพันธ์โดย กัลยา กิณพงษ์

กานดา นายตำรวจหญิงมือปราบ ต้องเข้าดำเนินคดีปล้นธนาคาร จึงทำให้รู้จักกับ มารุต นายความหนุ่มที่มีฝีมือฉกาจ มีชื่อเสียงโด่งดัง เพราะเป็นทนายที่ได้ตีกริมมาจากฝรั่งเศส และด้วยฝีมืออันเก่งกล้าสามารถนั่นเอง ที่ทำให้กานดากับลูกน้อง คือ จำชีพและหมิววิทย์ ไม่ชอบหน้ามารุต เนื่องจากการช่วยว่าความจนผู้ต้องหาที่กานดาจับได้ เป็นฝ่ายชนะพันคดี จนกานดา และพวก ตั้งฉายาให้มารุตว่า "ตัวแสบ" และเมื่อทั้งสองจำเป็นต้องติดต่อกันในเรื่องงาน มารุต จึงมักถูกกานดากลั่นแกล้งอยู่เสมอ จนกระทั่งเกิดคดีฆาตกรรมหญิงสาว และผู้ต้องหาเป็น ผู้บริสุทธิ์ เพราะถูกใส่ร้าย มารุตได้ช่วยว่าความให้พันคดี กานดาจึงมีความรู้สึกที่ดีต่อมารุตมากขึ้นและกลายเป็นความรัก แต่ในขณะที่ทั้งสองคนมีความรักต่อกันนั้น ผู้ที่คอยสร้างเรื่องวุ่นวาย ขัดขวางก็คือรัตนา ลูกสาวของประมุขบุคคลที่เลียดคูมารุตมาตั้งแต่อายุ 11 ปี ดังนั้น มารุตจึงมีความรู้สึกกับรัตนาเหมือนเป็นน้องสาวคนหนึ่งเท่านั้น ในที่สุดกานดาและมารุตก็ได้แต่งงานกัน อย่างมีความสุขท่ามกลางความดีใจของพ่อแม่ของกานดา ที่ต้องการเห็นลูกสาวคนโตมีครอบครัว ดังที่ปรารถนา

จำชีพจับทิวา ซึ่งเป็นน้องสาวของกานดาที่เพิ่งเดินทางกลับจากการเรียนต่อที่อเมริกา เมื่อคนทั้งสองไปเที่ยวกัน ได้ไปมีเรื่องกับปฎิเสธ เศรษฐีนักธุรกิจ ที่มีอาชีพเบื้องหลังเป็นเรื่องที่ ผิดกฎหมายปฎิเสธมีความโกรธแค้น ที่ถูกกานดา และจำชีพจับกุมในข้อหาอันธพาลจึงใช้อำนาจเงิน และ อิทธิพล ช่วยให้ตนเองรอดพ้นจากเงื้อมมือกฎหมายหลายครั้ง ดังนั้น กานดาและลูกน้องจึงเกลียดชังเป็นไม้เบื่อไม้เมากับปฎิเสธตลอดมา จนกระทั่งปฎิเสธได้ก่อคดีหลอกลวงข่มขืนอริสา เพื่อนสนิทของกานดา และมารุตจำเป็นว่าความให้เนื่องจากถูกประมุขขอร้องเพราะชู้ ปู่ของปฎิเสธ เคยมีบุญคุณกับตนเองมาก่อน เรื่องนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้กานดาารู้สึกผิดหวังกับมารุต จนกระทั่งตัดสินใจพักงาน เดินทางติดตามอริสาไปพักผ่อนที่อเมริกา

ทางด้านรัตนา เมื่อกานดาไม่อยู่ ก็พยายามหาหนทางเอาใจมารุต โดยการเข้าไป

ปรณินิบัติเอ็นจิตแม่ของมารุตที่มีอาการทางโรคประสาท จนกระทั่งวันหนึ่ง เมื่อรัตนาวาเอ็นจิตออกมาเล่นนอกบ้าน มีคนร้ายเข้ามาลวนลาม คนร้ายคนหนึ่งได้ถูกเอ็นจิตฆ่าตายโดยไม่เจตนา จึงทำให้กานดาได้รู้จักกับเอ็นจิต เพราะเป็นผู้รับผิดชอบคดี กานดาจึงรู้ความจริงว่า เอ็นจิตเป็นแม่ของมารุตที่มีอาการทางโรคประสาทที่เกิดจากเหตุการณ์ที่กระทบใจอย่างรุนแรง คือ พ่อของมารุตถูกผู้ร้ายยิงตาย โดยเพื่อนที่เป็นตำรวจไม่สามารถเข้าไปช่วยได้ เอ็นจิตจึงมีความฝังใจ เกลียดตำรวจทุกคนรวมทั้งกานดา

กานดาขอร้องให้มารุตพาเอ็นจิตมาดูแลเองที่บ้าน ไม่ต้องนำกลับไปอยู่ที่อื่นเพื่อปิดบังกานดาอีกต่อไปมารุตดีใจ และประทับใจกับความมีน้ำใจของกานดามาก แต่เมื่อเอ็นจิตมาอยู่ที่บ้าน รัตนาก็ติดตามมาสร้างความเดือดร้อนอีก จากสาเหตุที่เอ็นจิตแกล้งฉีกเอกสารสำคัญที่ทำให้กานดาได้เลื่อนยศ กานดาโกรธจนลืมตัวจึงเข้าไปเขย่าตัวเอ็นจิต รัตนาก็ขู่งให้เอ็นจิตเดินออกมานอกบ้าน จนถูกรถชนตาย มารุตเสียใจมาก และมีท่าทีเย็นชากับกานดา จนกานดาหนีออกจากบ้านเพื่อฝากฝังมาอยู่กับพ่อแม่ และมารุตถือโอกาสเดินทางไปพักผ่อนจิตใจที่สวิสเซอร์แลนด์ โดยรัตนาแอบหาทางติดตามไปด้วย ในขณะที่อลิส้าแอบเดินทางกลับมาเมืองไทย เพื่อหาหนทางแก้แค้นปฎิเสธ

เอนกพี่ชายของรัตนาก็เติบโตมาด้วยกันกับมารุต และเรียนกฎหมายมาเช่นกัน แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากความไม่เอาการเอางานขาดความรับผิดชอบ ตรงกันข้ามกับมารุต เอนกถูกปฎิเสธใช้อำนาจเงินซื้อตัวมาเพื่อช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ทางกฎหมาย อลิส้าจึงคิดใช้เอนกไปทางไปสู่การแก้แค้นปฎิเสธ ด้วยการยอมเป็นเมียลับของเอนกจนเอนกเกิดความหลงใหล ขณะที่จำชีพและทิวามีความรักต่อกันและตกลงว่าจะแต่งงานกันนั้น เอนกที่วางแผนปล่อยข่าวให้สู้ย คู่แข่งทางการค้าสาเหตุดีใจว่า จำชีพจะบุกเข้าทำลายอิทธิพลของสู้ย สู้ยจึงตกเป็นเครื่องมือของเอนกและปฎิเสธในการว่าจ้างมือปืนลอบยิงจำชีพ แต่กระสุนพลาดไปโดนทิวาถึงแก่ความตาย จำชีพเสียใจมากแต่ในที่สุดก็สามารถจับกุมสู้ยมาดำเนินคดีได้ แต่เมื่อปฎิเสธยังคงลอยนวลอยู่ จำชีพจึงเครียดจัด และในที่สุดจึงตัดสินใจออกจากราชการ ทั้ง ๆ ที่กานดาและผู้ร่วมงานทุกคนต่างไม่เห็นด้วย

มารุตกลับมาเมืองไทยก่อนกำหนดเพราะประสพอุบัติเหตุจากการเล่นสกี กานดา
 รีบไปปรนนิบัติดูแล ทั้งคู่จึงกลับมาทำความเข้าใจกันได้อีก แต่กานดาซึ่งไม่สามารถย้ายกลับมา
 อยู่กับมารุตได้ เพราะต้องอยู่เป็นเพื่อนพ่อกับแม่ จากการที่เพิ่งสูญเสียที่ซาไป รัตนาเสียใจที่เห็น
 ว่าไม่มีทางที่จะแย่งมารุตมาจากกานดาได้สำเร็จ จึงตัดสินใจฆ่าตัวตาย ทำให้เอนกอาฆาตคิดหา
 ทางแก้แค้นกานดา จำชีพถูกเอนกล่อลวงขโมยมือเพื่อจัดการกับปฏิเสธตามคำขอร้องของอลิสา แต่จำชีพ
 กลับถูกปฏิเสธกับลูกน้องรุมฆ่าจนตาย เอนกเกิดมีปากเสียงกับอลิสาเพราะความหึงหวง จนทำให้
 อลิสาโกรธ วิ่งหนีไปจนถูกรถชนตาย ก่อนตายยังได้ฝากให้เอนกแก้แค้นปฏิเสธให้สำเร็จ เอนกจึง
 คิดวางแผนเพื่อจะได้ล้างแค้นกานดาควบคู่กันไป โดยการลวงปฏิเสธมาฆ่าก่อน แล้วจึงนำกานดา
 มาลอบทำร้ายและยึดเชื้อดื้อยาให้กานดาตกเป็นจำเลย

มารุตได้หาวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือกานดาจนเป็นผลสำเร็จ ทั้งคู่จึงกลับมาใช้ชีวิตร่วมกัน
 อย่างมีความสุขอีกครั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะนิสัยของตัวละครที่สำคัญในละครวิทยุเรื่อง " เกิดเป็นผู้ชาย "

เพื่อให้การอธิบายพฤติกรรมของตัวละคร ในการวิเคราะห์ว่าทกรรมเพื่อศึกษาลักษณะวิถีชีวิตประจำวันของตัวละคร ได้อย่างเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงขออธิบายถึงลักษณะนิสัยของตัวละครที่สำคัญ อันเป็นตัวละครที่ดำเนินเรื่อง ในละครวิทยุเรื่อง " เกิดเป็นผู้ชาย " มานำเสนอ ดังนี้

1. มารุต - เป็นพระเอกของเรื่องมีอาชีพเป็นทนายความ มารุตเป็นลูกกำพร้าเนื่องจากบิดาถูกยิงเสียชีวิต และมารดาป่วยเป็นโรคจิต ประมุขที่เป็นเพื่อนรักกับพ่อของมารุต ได้นำมารุตมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม ด้วยความเข้าใจในสถานะของตัวเอง มารุตจึงมีอุปนิสัยขยันหมั่นเพียร มีความมานะพยายามต่อสู้ชีวิต รักความยุติธรรมและเฉลียวฉลาด จึงมีโอกาสรื่นจกกฎหมายจากประเทศฝรั่งเศสและประกอบอาชีพทนายความจนมีชื่อเสียง นอกจากความมานะพยายามแล้ว มารุตยังเป็นที่รู้จักคิดมีเหตุผลไม่บูช่าเงินเป็นพระเจ้า สำหรับนิสัยในด้านลบที่มักจะสร้างปัญหาชีวิต ให้กับมารุตก็คือ เป็นคนใจน้อย มักจะแวงว่าจะไม่มีใครรักตนอย่างจริงจัง จึงมักมีปัญหากับกานดาภรรยาของเขายู่เสมอ
2. กานดา - เป็นนางเอกของเรื่อง มีอาชีพเป็นตำรวจหญิงสหรือตำรวจโท เป็นผู้หญิงที่มีจิตใจเข้มแข็งมีการตัดสินใจที่เด็ดขาด จึงสามารถรับมือกับคดีอาชญากรรมใหญ่ๆ ได้ แต่ในท่าที่ดูเข้มแข็งเฉียบขาดในการทำงานนั้น เนื่องจากกานดาเกิดมาในครอบครัวที่อบอุ่น จึงเป็นหญิงสาวที่มองโลกในแง่ดี อุปนิสัยที่ดื้ออีกประการหนึ่งก็คือ การรู้จักใช้เหตุผลและความเป็นจริง มาไตร่ตรองเรื่องต่างๆ มากกว่าการใช้อารมณ์ ทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ดังนั้นท่าทีของกานดาจึงดูคล้ายกับว่ามีความเข้มแข็งกว่าผู้หญิงทั่วไป เช่นไม่ค่อยแสดงความหึงหวง หรือสามารถเก็บงำความรู้สึกภายในใจของตนได้เป็นอย่างดี เป็นต้น
3. ปฎิเสศ - เป็นผู้ร้ายของเรื่อง ปฎิเสศเป็นชายหนุ่มที่มีฐานะดีจากการประกอบกิจการค้า จึงไม่รู้จักการคิดค่าดี ปฎิเสศเป็นลูกกำพร้าที่บิดาต้องตายเพราะการกระทำที่ผิดกฎหมาย เขาจึงอยู่ในความดูแลของพี่ป้าของเขา ซึ่งในอดีตก็เป็นมิชชันนารีระดับหัวหน้าเช่นกัน ดังนั้น บทบาทชีวิตโดยตลอดทั้งเรื่องของปฎิเสศจึงมีแต่พฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม เช่น การประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายต่างๆ ความไม่กตัญญูรู้คุณ และจิตใจที่ไม่ปกติทางเพศ ชอบทำร้ายเพศตรงข้าม เป็นต้น พฤติกรรมที่ปฎิเสศแสดงออกโดยส่วนใหญ่ เป็นไปโดยความก้าวร้าว ใช้อิทธิพลของเงินตรา และชอบใช้ความ

รุนแรง ดังนั้น สิ่งที่เขาคิด และกระทำ จึงเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาและความเดือดร้อนใจให้กับตัวละครอื่นๆ

4. อลิสา - เป็นเพื่อนสาวของกานดา อลิสาเป็นหญิงสาวที่มีความกดดันจากสภาพครอบครัว ที่เติบโตมาอย่างไร้ความอบอุ่นทางจิตใจ อลิสาจึงแสดงออกทางพฤติกรรมในด้านการชอบใช้ชีวิตที่อิสระ ดังเช่นหญิงสาวในยุคใหม่ คือชอบการแต่งตัวและการเที่ยวเตร่ แต่ก็ยังรักศักดิ์ศรีของความเป็นลูกผู้หญิง ไม่ปล่อยตัวปล่อยใจกับใครไปโดยง่าย ดังนั้นเมื่อถูกปฏิเสธข่มขืน อลิสาจึงมีความอาฆาตแค้นเป็นอย่างมาก และด้วยนิสัยที่มีทิฐิมาแต่เดิมจึงมีการวางแผนเพื่อกลับมาแก้แค้น อลิสาเป็นเพื่อนรักของกานดา เพราะกานดาและครอบครัวมีความห่วงใยและช่วยเหลืออลิสาอย่างสม่ำเสมอ
5. กิชา - เป็นน้องสาวของกานดา กิชาเป็นคนที่เกิดมาในครอบครัวที่อบอุ่น เป็นที่รักของทุกคนในบ้าน จึงเป็นหญิงสาวที่มองโลกในแง่ดี อ่อนโยน เรียบร้อย และเฉลียวฉลาด กิชาจบการศึกษาจากอเมริกา แต่มีนิสัยเรียบง่าย สามารถคบหากับคนได้ทุกระดับ
6. จำชีพ - เป็นตำรวจที่เป็นลูกน้องของกานดา จำชีพมีความรักในอาชีพนายตำรวจเป็นอย่างมาก จึงมีความจริงจังต่อการปฏิบัติหน้าที่ และเกลียดผู้ที่ทำผิดกฎหมายทุกประเภท มีอุปนิสัยตรงไปตรงมา ใจร้อน รักพวกรักพ้อง และมีความจริงจังต่อผู้คนรอบข้าง
7. รัตนา - เป็นลูกสาวคนโตของประมุข พ่อบุญธรรมของมารุต รัตนาถูกเลี้ยงดูมาอย่างตามใจ จนมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ชอบความฟุ่มเฟือยหรูหรา และมักกระทำสิ่งใดๆ โดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล นอกจากนี้ รัตนายังมีนิสัยที่ตึงตัง ไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของพ่อและพี่ชาย แต่ชอบเอาชนะคนอื่นในทางที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งมีนิสัยริษยา ไม่ต้องการเห็นคนอื่นได้ดี หรือมีความสุขมากกว่าตนเอง
8. เอนก - เป็นพี่ชายของรัตนา เอนกเป็นคนรักสนุก รักสบาย ไม่ค่อยมีความมานะอดทน จึงใช้ชีวิตแต่ละวันไปกับการเที่ยวเตร่ มากกว่าจะสนใจในเรื่องของการทำมาหาเลี้ยงชีพ เอนกชอบหาวิธีรวยทางลัดด้วยการเล่นหุ้น นอกจากนี้ยังมีนิสัยตึงตังอวดดี ไม่เชื่อฟังพ่อ และขี้ใจจ๋าเช่นเดียวกับรัตนาที่เป็นน้องสาว

การวิเคราะห์ในเบื้องต้น ของภาพรวมในสังคมของตัวละครเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย"

ก่อนที่จะมีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องวิถีชีวิตประจำวัน ในละครเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะภาพรวมของสังคมตัวละคร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ไปถึงลักษณะของวิถีชีวิตประจำวันที่ตัวละครแสดงออกทางวาจากรรม

ละครวิทยุเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงตัวละครที่อยู่ในสังคมเมืองหลวง ระดับชนชั้นกลางขึ้นไป โดยตัวละคร จะแสดงสถานะทางสังคมของตนด้วย ระดับการศึกษา ระดับฐานะ และหน้าที่การงาน ดังนั้น จึงไม่ปรากฏถึงสภาพปัญหาในด้าน ความเป็นอยู่ หรือ ความพยายามเพื่อความอยู่รอด ในละครเรื่องนี้ ลักษณะการดำเนินชีวิตที่ปรากฏ เป็นลักษณะของการดำเนินชีวิตในเมืองกรุง ที่มีใช้สังคมเกษตรกรรม ลักษณะของความสัมพันธ์ และการทำมาหาเลี้ยงชีพ เป็นไปในเชิงธุรกิจ รวมทั้งการดำเนินชีวิตในรูปแบบอื่น เช่น การพักผ่อนหย่อนใจ ก็สื่อความหมายของการเป็นสังคมในยุคใหม่ เช่น การหาความสุขจากสถานเริงรมย์ และการเดินทางไปต่างประเทศ

เนื้อหาของละครวิทยุเรื่องนี้ ตัวละครมักจะมีบทบาทการดำเนินชีวิตไปกับอาชีพการงาน มากกว่าเรื่องภายในครอบครัว ดังนั้น ฉากหรือสถานที่เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ในเนื้อหา นอกจากที่พักอาศัยของตัวละครแล้ว มักจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดในสถานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการงานของตัวละคร การกำหนดอาชีพของตัวละคร เป็นส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของตัวละครเรื่องนี้ เช่น การกำหนดให้พระเอกนางเอกของเรื่อง เป็นทนายความ และตำรวจ ทำให้เกิดพ่วงแง่มอง และเกิดปมปัญหาต่างๆ ของเรื่อง เป็นต้น

ภาพรวมทางลักษณะสังคม และวิถีชีวิตของตัวละครในเรื่องนี้ เป็นวิถีชีวิตในสังคมยุคปัจจุบัน เช่น ความเสมอภาคทางหน้าที่การงาน และการศึกษาของชายหญิง การแยกครอบครัวออกไปในลักษณะครอบครัวเดี่ยว การดำเนินชีวิตกับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

การศึกษาถึงสภาพสังคม และลักษณะการดำเนินชีวิตของตัวละคร ในเบื้องต้นจากเนื้อเรื่องจะเป็นแนวทาง ที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์ได้ถึงลักษณะวิถีชีวิตประจำวัน ที่ปรากฏในละครวิทยุเรื่อง "เกิดเป็นผู้ชาย" ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ถึงวิถีชีวิตประจำวันโดยละเอียดในบทต่อไป

(รายละเอียดของเนื้อเรื่องแต่ละฉาก โปรดดูได้ที่ภาคผนวก)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย